

Õiguskantsler

Pr Mailis Reps
Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie nr

Meie 16.06.2017 nr 7-6/170418/1702628

Õpingute nominaalkestuse arvestamine

Austatud minister

Õiguskantsleri poole pöördus üliõpilane [ ], kes palus kontrollida tema õpingute nominaalkestuse arvestamise õiguspärasust. Avaldaja soovib, et hariduse infosüsteemis (EHIS) kuvatav nominaalaja teave oleks kooskõlas ülikooli seiskohaga. Nominaalkestuse arvestamine mõjutab üliõpilase õigust hüvedele, sealhulgas õppetoetuse, õppelaenu ja ravikindlustuse saamist, mistõttu on oluline, et kõik osapooled mõistaksid nominaalkestuse arvestamisega seonduvat ühtmoodi.

Avaldaja sõnul on 2017. a märtsi kuu seisuga EHISe andmetel tema õpingute nominaalkestus ületatud. Tallinna Tehnikaülikool on väljendanud avaldajale vastupidist ning kinnitanud, et ülikoolis õppimise nominaalkestus ei ole möödas. Ülikool selgitas õiguskantslerile, et üliõpilane on mitmel korral otsustanud võtta akadeemilist puhkust semestri keskel ning kinnitas, et üliõpilase õpingute nominaalkestus ei ole ületatud, vaid 2016-2017 kevadsemester on üliõpilase jaoks neljas õppetööst osavõtu täissemester.

[Ülikooliseadus](#) § 22 lg 10 sätestab, et akadeemilist puhkust ei arvestata õppekava nominaalkestuse hulka. Sama mõtet kordab [õppetoetuste ja õppelaenu seaduse](#) § 4 lõige 2. Seadustega ei ole täpsustatud, kuidas ülikool täpsemalt akadeemilist puhkust annab ja kuidas ta arvestab sealjuures üliõpilase õpingute nominaalkestust. See on jäetud ülikooli reguleerida.

[Tallinna Tehnikaülikooli õppekorralduse eeskirja](#) § 20 lg 5 kohaselt lubatakse üliõpilane lapse hooldamiseks akadeemilisele puhkusele mistahes ajal õppeaasta jooksul ja tal on õigus kehtiv deklaratsioon tühistada. Sama eeskirja § 20 lg 1 kohaselt on akadeemiline puhkus üliõpilase vabastamine tema soovil õppe- ja teadustööst üheks või mitmeks täissemestriks. Täissemester tähendab, et kui üliõpilane läheb akadeemilisele puhkusele, siis hakkab akadeemiline puhkus kehtima tagasiulatuvalt jooksva semestri algusest. Tallinna Tehnikaülikooli hinnangul on selline kord kehtestatud üliõpilase kaitseks, et ta saaks vajadusel ka semestri keskel akadeemilist puhkust võtta ilma, et tal akadeemilise puhkuse lõppedes tekiksid probleemid ülikooli lõpetamisega. Poole semestri pealt akadeemiliselt puhkuselt tulles ei oleks üliõpilasel võimalik korralikult õppetöös osaleda ja oma õpinguid nominaalajaga lõpetada, kui puhkusearvestus toimuks ilma täissemestrid arvestamata.

Ka teiste ülikoolide õppekorralduse eeskirjades peetakse oluliseks arvestada õpingute nominaalkestust täissemestrite kaupa. Näiteks [Tartu Ülikooli õppekorralduseeskirja](#) punktis 71¹ täpsustatakse semestrikaupa arvestuse pidamist. Õpitud semestriks loetakse semester, mille

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

jooksul õppijal on õppekohal õppimise päevi üle poole semestrist ja mil õppiija viibis akadeemilisel puhkusel ja/või pikendatud nominaalajal alla poole semestrist. Kui akadeemilisel puhkusel ja/või pikendatud nominaalajal ollakse üle poole semestrist (üle 70 päeva), siis seda semestrit ei loeta õpitud semestriks. Samuti peab oluliseks arvestada õpingute nominaalkestust täissemestrite kaupa Tallinna Ülikool. [Ülikooli õppekorralduse eeskirja](#) § 29 punkti 8 kohaselt loetakse akadeemilisel puhkusel olduks terve semester, kui üliõpilane siirdub akadeemilisele puhkusele enne semestri kontaktõppe lõppu.

2012. a mais muudeti [ülikooliseaduses](#) akadeemilist puhkust puudutavaid sätteid. Eelnõu [seletuskirjas](#) selgitatakse, et akadeemilisele puhkusele siirdumine tähendab seda, et üliõpilane deklareerib, et tal on põhjused, mille tõttu ta õppekava täitmisel ei osale ning akadeemilist puhkust ei arvestata õppekava nominaalkestuse hulka. Seega väikese lapse kasvatamisel, haigestumise või kaitsevæeteenistuses viibimise korral või muudel põhjustel võetud akadeemilise puhkuse lõppemisel on endiselt võimalik terve õppekava õpingud nominaalkestuse jooksul läbida õppekuludid hüvitamata. Seletuskirja selgitus ühtib Tallinna Tehnikaülikooli põhjendusega täissemestrite arvestamise vajaduse kohta. Ilma täissemestrite arvestamata, poole semestri pealt akadeemiliselt puhkuselt tulles, ei oleks üliõpilasel võimalik korralikult õppetöös osaleda ja oma õpinguid nominaalajaga lõpetada.

[EHISE põhimääruse](#) § 28 p 3 järgi on infosüsteemi andmete kandmise aluseks akadeemilisele puhkusele mineku käskkirj. Sellest lähtuvalt peatub EHISes õpingute nominaalkestuse arvestus alates puhkusele mineku käskkirja kuupäevast ning infosüsteemis ei arvestata akadeemilist puhkust tagasiulatuvalt kogu eelneva õppesemestri ulatuses, nagu näiteks Tallinna Tehnikaülikool oma õppekorralduse eeskirjast lähtudes seda teeb. Suuliste vestluste käigus ministriumis esindajaga on selgunud, et EHISes on õpingute nominaalkestuse arvestuse peamiseks eesmärgiks tagada korrektne ravikindlustuse arvestamine lähtuvalt [ravikindlustuse seaduse](#) § 12 lõikest 21.

Kõrvutades ülikoolide õppekorralduse eeskirju EHISE põhimäärusega ilmneb seega, et ehkki kasutatakse sama mõistet, on õpingute nominaalkestusel erinev sisuline tähendus ja erinevad määramise kriteeriumid ülikoolide ja EHISE jaoks. Eesmärgiga vältida arusaamatusi ja anda üliõpilastele EHISE kaudu üheselt arusaadavat teavet tema õpingute kohta, soovime täiendada EHISst. Teavituse „Õppuri õping(ud) on ületanud nominaalaja“ asemel soovime kaaluda teavitust, mis täpsustab EHISes peetava õpingute nominaalkestuse kalendripõhisest arvestusest tulenevaid tagajärgi, näiteks teavitust ravikindlustuse lõppemise kohta. Samuti soovime kaaluda ka õpingute nominaalkestuse arvestamise eesmärgi täpsustamist EHISE põhimääruses.

Palun teavitage hiljemalt kahe kuu jooksul kirja saamisest, kuidas kavatsete eelnevat soovitusi täita.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise